

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 29 września 2022 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie XX Wydział Gospodarczy w składzie:

Przewodniczący:	SSO Paweł Kieta
Protokolant:	Stażysta Aleksandra Radzikowska

po rozpoznaniu w dniu 22 września 2022 r. w Warszawie

na rozprawie

sprawy z powództwa M. D.

przeciwko (...) spółce akcyjnej w W.

o stwierdzenie nieważności uchwał ewentualnie uchylenie uchwał

1. stwierdza, że uchwała nr 3 w przedmiocie podwyższenia kapitału zakładowego oraz uchwała nr 4 w przedmiocie zmiany statutu podjęte przez Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie (...) spółki akcyjnej w W. w dn. 14 stycznia 2021r. są nieważne,

2. zasądza od pozwanego (...) spółki akcyjnej w W. na rzecz powódki M. D. kwotę 11 097,00 zł (jedenaście tysięcy dziewięćdziesiąt siedem złotych) tytułem kosztów postępowania w tym kwotę 1 080,00 zł (tysiąc osiemdziesiąt złotych) tytułem kosztów zastępstwa procesowego.

Sędzia Paweł Kieta

Sygn. akt. XX GC 160/21

UZASADNIENIE

Wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie z 29 września 2022 r.

Powódka M. D. w dniu 2 lutego 2021 r. (wpływ bezpośredni) wniosła pozew przeciwko spółce (...) S.A. z siedzibą w W. o stwierdzenie nieważności na podstawie art. 425 § 1 k.s.h. w zw. z art. 422 § 2 pkt 1 k.s.h.:

- 1) uchwały nr 3 z dnia 14.01.2021 r. (...) S.A. z siedzibą w W. w przedmiocie podwyższenia kapitału zakładowego oraz
- 2) uchwały nr 4 z dnia 14.01.2021 r. (...) S.A. z siedzibą w W. w przedmiocie zmiany statutu.

Ewentualnie, na wypadek nieuwzględnienia powyższego żądania, powódka wniosła o uchylenie na podstawie art. 422 § 1 k.s.h. w zw. z art. 422 § 2 pkt 1 k.s.h. powyższych uchwał.

W uzasadnieniu pozwu powódka wskazała, że podwyższenie kapitału zakładowego spółki zostało przeprowadzone z naruszeniem bezwzględnie obowiązujących przepisów prawa, w tym zwłaszcza art. 433 § 2 k.s.h z uwagi na

nieprzedstawienie przez zarząd spółki rzetelnego stanowiska wobec wyłączenia prawa poboru oraz art. 432 § 1 pkt 4 k.s.h. poprzez brak określenia ceny emisyjnej w uchwale 3. Powódka wskazała, że zachodzą też podstawy do uchylenia uchwał, w szczególności ze względu na rażące naruszenie dobrych obyczajów i pokrzywdzenie akcjonariusza. Uchwały, zdaniem powódki, nie zostały powzięte w dobrej wierze, a tylko po to, by osoba de facto kontrolująca spółkę tj. P. Z. mogła przejąć ją w całości na własność z wyłączeniem jakiegokolwiek nadzoru ze strony osób trzecich. Powódka wskazała, że działania P. Z. i osób z nim powiązanych stanowią jaskrawy przykład nielojalności korporacyjnej i braku uczciwości kupieckiej.

Powódka wskazała, że jest członkiem rady nadzorczej (...) S.A. z siedzibą w W. od 09.01.2019 r. W dniu 18.12.2020 r. zarząd spółki opublikował ogłoszenie o zwołaniu NWZ na dzień 14.01.2021 r. W nocy 23.12.2020 r. o 23:14:58 kilka godzin po zakończeniu posiedzenia rady nadzorczej (...), zarząd spółki opublikował raport bieżący, w którym ogłosił, że na żądanie (...) (tj. podmiotu kontrolowanego przez prezesa zarządu spółki) uzupełnił porządek obrad NWZ z 14.01.2021 r. o dwa punkty, tj. podwyższenie kapitału zakładowego spółki o (...) zł poprzez emisję 1,6 mln nowych akcji oraz zmianę §8 statutu spółki. O zwołaniu NWZ ani tym bardziej o planowanym podwyższeniu kapitału zakładowego na posiedzeniu rady nadzorczej nie było ani słowa, choć zgodnie z §14 ust. 7 statutu rada nadzorcza powinna zaopiniować projekt zmian statutu, a podwyższenie kapitału zakładowego takiej zmiany wymaga. Powódka dalej wskazywała, że na minutę i 10 minut przed rozpoczęciem NWZ (10:58:50) zarząd spółki opublikował dokument, który określił mianem opinii uzupełniającej powody pozbawienia akcjonariuszy prawa poboru (art. 433 § 2 k.s.h.). Decyzja o fundamentalnej zmianie akcjonariatu została uzasadniona w 350 słowach (wraz z tytułem) liczących łącznie 2,5 tys. znaków bez spacji. W opinii tej zarząd wskazał, że spółka ponosi straty, a (...) nie jest zainteresowana jej dokapitalizowaniem, bo nie zarejestrowała się na NWZ z 14.01.2021 r.

Powódka dalej argumentowała, że w NWZ z 14.01.2021 r. wzięli udział P. Z. i kontrolowana przez niego spółka (...) posiadający łącznie 540 tys. głosów (akcji). Uchwałę 3 o podwyższeniu kapitału zakładowego Spółki o (...) zł poprzez emisję 1,6 mln nowych akcji powzięto ostatecznie większością 100% głosów. Podjęta uchwała nie określa ceny emisyjnej akcji, a na dodatek różni się od zgłoszonego projektu tym, że nie znalazło się tam postanowienie zobowiązujące zarząd do zaoferowania (...) nowo wyemitowanych akcji, co oznacza, że teraz zarząd (...) będzie mógł złożyć oferty nabycia akcji dowolnym, wybranym przez siebie podmiotom.

Uzasadniając roszczenie o stwierdzenie nieważności uchwał powódka podniosła, że doszło do naruszenia art. 433 § 2 k.s.h. z uwagi na decyzję o wyłączeniu prawa poboru akcjonariuszy pomimo braku rzetelnej opinii zarządu (...) wyjaśniającej przyczyny wyłączenia oraz naruszenia art. 432 § 1 k.s.h. z uwagi na brak zawarcia ceny emisji nowych akcji lub upoważnienia do jej oznaczenia. Powódka wskazała, że nieważność uchwały 3 powoduje nieważność uchwały 4, albowiem uchwała o zmianie statutu stanowi naturalną konsekwencję podwyższenia kapitału zakładowego.

Uzasadniając roszczenie ewentualne o uchylenie uchwał powódka wskazała, że w niniejszej sprawie spełnione są nie tylko przesłanki do stwierdzenia nieważności uchwał, ale również do ich uchylenia albowiem uchwały te naruszają dobre obyczaje, zostały powzięte z naruszeniem postanowień statutu spółki oraz zmierzają do pokrzywdzenia największego akcjonariusza spółki tj. (...).

(pozew k. 3-39)

W odpowiedzi na pozew pozwany wniosł o oddalenie powództwa w całości. Wskazał że zaskarżone uchwały nie są obarczone wadami skutkującymi ich nieważnością, a ponadto nie zachodzą przesłanki do ich uchylenia.

W zakresie wyłączenia prawa poboru pozwany wskazał, że ustawa nie wskazuje na konieczność sporządzenia przez zarząd analizy skutków pozbawienia akcjonariuszy prawa poboru, a w szczególności nie uzależnia ważności uchwały zgromadzenia akcjonariuszy o pozbawieniu akcjonariuszy prawa poboru od sporządzenia takiej analizy. Pozwany wskazał, że wyłączenie prawa poboru jest kompetencją walnego zgromadzenia akcjonariuszy a nie zarządu, zarząd jest jedynie zobowiązany do przedstawienia opinii, co do wyłączenia prawa poboru. Pozwany wskazał, że to nie zarząd spółki był inicjatorem wprowadzenia do porządku obrad punktu dotyczącego wyłączenia prawa poboru i to nie zarząd spółki zgłaszał projekty uchwał dotyczące podwyższenia kapitału zakładowego i zmiany umowy spółki.

Projekty uchwał zostały zgłoszone przez jednego z akcjonariuszy, zgodnie z przysługującą mu legitymacją, a zatem nie sposób przyjąć, że na zarządzie ciążył szczególny obowiązek sporządzenia analiz prawnych i ekonomicznych uchwał w celu przekonania walnego zgromadzenia do oddania głosu za podjęciem zaskarżonych uchwał. Pozwany podniósł, że opinia zarządu zawierała wszystkie elementy wymagane przez ustawę, a wyłączenie prawa poboru uzasadniała trudna sytuacja finansowa spółki.

W zakresie ceny emisyjnej pozwany wskazał, że w uchwale nr 3 NWZ z 14 stycznia 2021 r. wskazano cenę akcji nowej emisji poprzez określenie, że podwyższenie kapitału zakładowego nastąpi poprzez emisję 1.600.000 akcji po cenie nominalnej (...) zł każda. Zdaniem pozwanego nie istnieje możliwość innej wykładni pojęcia ceny wskazanej w uchwale nr 3 NWZ z 14 stycznia 2021 r. niż przyjęcie, że oznacza ona wartość po jakiej akcje będą oferowane do sprzedaży. Skoro uchwała określa tę wartość, to określa ona cenę emisyjną akcji. Nadto, pozwany wskazał, że brak jest podstaw do uchylenia uchwał, albowiem nie naruszają one dobrych obyczajów.

(odpowiedź na pozew t. VI k. 1114 t-1144)

Na dalszym etapie strony podtrzymały dotychczasowe stanowiska procesowe.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

(...) S.A. w W. jest spółką powstałą w 2008 r.

Kapitał zakładowy (...) S.A. wynosi (...) zł i dzieli się na 1.073.513 nieuprzywilejowanych akcji o wartości nominalnej (...) zł każda. Prezesem zarządu i głównym akcjonariuszem spółki jest P. Z..

Powódka jest członkiem rady nadzorczej spółki (...) S.A. co najmniej od 29 stycznia 2019 r.

(informacja odpowiadająca odpisowi pełnemu z KRS k. 46-53)

Od 2012 r. jej akcje notowane są w alternatywnym systemie obrotu (...). Działalność spółki koncentruje się na organizacji spotkań biznesowych, kongresów, konferencji i szkoleń.

(okoliczności bezsporne)

W dniu 16 grudnia 2020 r. powódka otrzymała zaproszenie na dwa posiedzenia rady nadzorczej (...) na dzień 23 grudnia 2020 r. Pierwsze miało dotyczyć wyboru biegłego rewidenta na lata 2020-2021, a drugie miało dotyczyć analizy wyników finansowych spółki w związku z publikacją sprawozdania finansowego za trzeci kwartał 2020 r.

(wiadomość e-mail z 16 grudnia 2020 r. k. 69, zaproszenie k. 72-76)

Powódka wzięła udział w obu posiedzeniach.

(notatka z 28 stycznia 2021 r. k. 93-94)

W dniu 18 grudnia 2020 r. zarząd spółki opublikował ogłoszenie o zwołaniu NWZ na dzień 14 stycznia 2021 r. W zakresie kwestii merytorycznych planowany porządek obrad zawierał jeden punkt dot. przedstawienia przez zarząd spółki informacji oraz dyskusja na temat bieżącego stanu spraw spółki, w szczególności wpływu epidemii koronawirusa na sytuację finansową i dyskusja dotycząca zasadności kontynuowania działalności spółki.

W ogłoszeniu wskazano, że prawo do uczestnictwa w Zgromadzeniu mają tylko osoby będące akcjonariuszami Spółki na 16 dni przed datą NWZ (dalej Dzień Rejestracji). Dniem Rejestracji jest dzień 29 grudnia 2020 r. Uprawnieni z akcji imiennych oraz zastawnicy i użytkownicy, którym przysługiwało prawo głosu mieli prawo uczestniczenia w NWZ, jeżeli byli wpisani do księgi akcyjnej w Dniu Rejestracji.

Nadto, w ogłoszeniu wskazano, że zgodnie z art. 401 § 1 k.s.h. akcjonariusze lub akcjonariusze reprezentujący co najmniej jedną dwudziestą (1/20) kapitału zakładowego mogą żądać umieszczenia określonych spraw w porządku obraz Zgromadzenia. Żądanie powinno zostać zgłoszone Zarządowi w formie pisemnej lub w postaci elektronicznej nie później niż na 21 dni przed dniem Zgromadzenia tj. do dnia 23 grudnia 2020 r. Żądanie powinno zawierać uzasadnienie lub projekt uchwały dot. proponowanego punktu porządku obrad.

(potwierdzenie nadania raportu k. 96, ogłoszenie o zwołaniu NWZ k. 97-108)

W dniu 23 grudnia 2020 r. o godz. 23:14:58 zarząd spółki opublikował raport bieżący, w którym poinformował, że (...) sp. z o.o. posiadający akcje przekraczające 1/20 kapitału zakładowego spółki złożył wniosek o uzupełnienie porządku obraz NWZ zwołanego na dzień 14 stycznia 2021 r. o następujące punkty porządku obrad:

- 1) podjęcie uchwały NWZA z dnia 14 stycznia 2021 r. w przedmiocie podwyższenia kapitału zakładowego spółki o (...) zł, pozbawienia w całości prawa poboru dotychczasowych akcjonariuszy, określenie warunków subskrypcji prywatnej i upoważnienia zarządu do zaoferowania akcji nowej emisji drodze subskrypcji prywatnej akcjonariuszom i nie więcej niż pięciu inwestorom;
- 2) podjęcie uchwały w przedmiocie zmiany brzmienia §8 statutu spółki.

Projekt uchwały w przedmiocie podwyższenia kapitału zakładowego przewidywał w pkt 2 pozbawienie w całości prawa poboru dotychczasowych akcjonariuszy do objęcia akcji nowej emisji serii (...) w interesie spółki tj. w celu niezwłocznego pozyskania środków finansowych na dalsze funkcjonowanie spółki. W pkt 5 projekt ten przewidywał ustalenie, że akcje nowej emisji w pierwszej kolejności zostaną zaoferowane akcjonariuszom (...) S.A. oraz (...) sp. z o.o. na następujących warunkach: (-) akcjonariuszowi (...) S.A. – (...)zł, (-) akcjonariuszowi (...) sp. z o.o. – (...) akcji. W pkt 6 ustalono, że akcje nieobjęte przez akcjonariuszy w sposób określony w pkt 5 do dnia 15 marca 2021 r. mogą być objęte w drodze subskrypcji prywatnej przez inwestorów, przy czym oferta miała zostać skierowana do nie więcej niż pięciu adresatów W pkt 7 projekt przewidywał upoważnienie zarządu do złożenia akcjonariuszom i inwestorom określonym w pkt 5 i 6 oferty objęcia akcji w podwyższonym kapitale zakładowym. W pkt 8 projekt przewidywał upoważnienie zarządu do zawarcia umów subskrypcji prywatnej dotyczących objęcia akcji serii (...) oraz wniesienia w całości wkładów na pokrycie tych akcji do dnia 13 kwietnia 2021 r.

(potwierdzenie nadania raportu Raport bieżący k. 110-111, projekty uchwał k. 112-114, ogłoszenie o uzupełnieniu porządku obrad NWZ zwołanego na 14 stycznia 2021 r. k. 1086-1087)

O godz. 10:58:50 zarząd spółki opublikował dokument, w którym wskazał, że przedstawia akcjonariuszom zebrany na NWZA swoją opinię uzasadniającą powody pozbawienia akcjonariuszy prawa poboru oraz proponowanej ceny emisji.

W opinii wskazano, że rezerwy kapitałowe zgromadzone przez spółkę w poprzednich okresach powodują, że spółka nie jest obecnie niewypłacalna, niemniej jednak przedłużający się okres pandemii i ograniczeń związanych z bezpośrednią organizacją konferencji, którego to końca nie sposób przewidzieć konieczne jest dokapitalizowanie spółki przez akcjonariuszy lub inwestorów zewnętrznych. Dalej wskazano, że wyłączenie prawa poboru pozwoli na dokapitalizowanie spółki poprzez skierowanie ofert nabycia akcji w podwyższonym kapitale zakładowym zarówno do akcjonariuszy, jak i inwestorów zewnętrznych. Jedynie szybkie dokapitalizowanie spółki pozwoli jej na kontynuowanie działalności gospodarczej i przetrwanie obecnego kryzysu w branży. Ustalenie ceny emisji akcji w wysokości odpowiadającej wartości nominalnej akcji jest motywacją dla inwestorów, aby pomimo kryzysu gospodarczego i wyników finansowych spółki za III kwartał 2020 r. podjęli ryzyko inwestycyjne i objęli akcje w podwyższonym kapitale zakładowym spółki.

(raport bieżący wraz z załącznikiem k. 130-132)

W NWZ z 14 stycznia 2021 r. wzięli udział P. Z. oraz (...) posiadający łącznie 540 tys. głosów (akcji).

Na NWZ podjęto uchwałę nr 3 w przedmiocie podwyższenia kapitału zakładowego, zgodnie z którą postanowiono podwyższyć kapitał zakładowy z kwoty (...) zł do kwoty (...) zł poprzez emisję 1.600.000 nowych akcji na okaziciela zwykłych serii (...) o nr (...) po cenie nominalnej (...) zł każda. W pkt 2 uchwały pozbawiono w całości prawa poboru dotychczasowych akcjonariuszy do objęcia akcji nowej emisji serii (...) w interesie spółki tj. w celu niezwłocznego pozyskania środków finansowych na dalsze funkcjonowanie spółki, ustalono, że akcje serii (...) zostaną objęte w całości za skład gotówkowy (pkt 3), ustalono, że objęcie nieuprzywilejowanych akcji serii (...) nastąpi w drodze złożenia oferty przez zarząd spółki i jej przyjęcie przez oznaczonych adresatów (subskrypcja prywatna), przy czym oferta miała zostać skierowana do nie więcej niż pięciu adresatów wskazanych przez Zarząd Spółki (pkt 4). Nadto, upoważniono zarząd do złożenia inwestorom określonym w pkt 4 oferty objęcia akcji w podwyższonym kapitale zakładowym spółki (pkt 5), upoważniono zarząd do zawarcia umów subskrypcji prywatnej dot. objęcia akcji serii (...) oraz wniesienia w całości wkładów na pokrycie tych akcji do dnia 10 marca 2021 r. (pkt 6), ustalono, że akcje nowej emisji serii (...), o których mowa w pkt 1 będą uczestniczyć w dywidendzie począwszy od roku obrotowego, który rozpocznie się 1 stycznia 2021 r.

Uchwała została podjęta 100% głosów obecnych, sprzeciwów nie zgłoszono.

Podjęto również uchwałę nr 4 w przedmiocie zmiany §8 ust. 1 statutu spółki, w którym ustalono, że kapitał zakładowy spółki wynosi (...) zł i dzieli się na akcje o wartości nominalnej (...) zł każda akcja w tym:

- a) 637.000 akcji na okaziciela serii (...) o wartości nominalnej (...) zł każda akcja, objętych w zamian za wkład pieniężny,
- b) 343.000 akcji na okaziciela serii (...) o wartości nominalnej (...) zł każda akcja, objętych w zamian za wkład pieniężny,
- c) 20.000 akcji na okaziciela serii (...) o wartości nominalnej (...) zł każda akcja, objętych w zamian za wkład pieniężny,
- d) 60.000 akcji na okaziciela serii (...) o wartości nominalnej (...) zł każda akcja, objętych w zamian za wkład pieniężny,
- e) 13.513 akcji na okaziciela serii (...) o wartości nominalnej (...) zł każda akcja, objętych w zamian za wkład pieniężny,
- f) 1.600.000 akcji na okaziciela serii (...) o wartości nominalnej (...) zł każda akcja, objętych w zamian za wkład pieniężny.

W pkt 2 wskazano, że akcje serii (...) zostały pokryte w całości wkładem pieniężnym.

Uchwała została podjęta 100% głosów obecnych, sprzeciwów nie zgłoszono.

(potwierdzenie nadania raportu Raport Bieżący k. 134, uchwały k. 135-139, potwierdzenie nadania raportu raport bieżący k. 141, protokół NWZ k. 398-402)

Ze sprawozdania finansowego za III kwartał 2020 r. pozwanej spółki wynika, że spółka odnotowała stratę w wysokości (...) zł. Nadto, spółka posiadała wówczas w kasie i na rachunkach środki finansowe w wysokości (...) zł, spółka posiadała należności krótkoterminowe od jednostek niepowiązanych w wysokości (...) zł w tym (...) zł z tytułu podatków, cel, ubezpieczeń społecznych etc. Zobowiązania krótkoterminowe spółki wobec podmiotów niepowiązanych wynosiły (...) zł, przeciętna liczba osób zatrudnionych w spółce w 2020 r. wzrosła w porównaniu z analogicznym okresem w roku ubiegłym z 8,15 do 9.

Ze sprawozdania finansowego za IV kwartał 2020 r. wynika, że spółka odnotowała stratę netto w wysokości (...) zł.

Pozwana spółka w roku 2020 uzyskała dofinansowanie w ramach tarcz anty kryzysowych w wysokości łącznie (...) zł.

Zarząd pozwanej spółki złożył wnioski o dofinansowanie z rządowych projektów pomocowych. (...) S.A. decyzjami z lutego 2021 r. odmówił wypłaty subwencji.

(sprawozdanie finansowe za III kwartał 2020 r. k. 81-91, sprawozdanie finansowe za IV kwartał 2020 r. k. 1051-1072, lista przypadków pomocy publicznej k. 145, decyzja k. 417, 418)

Ze sprawozdania za 2019 r. wynika, że spółka osiągnęła zysk brutto w wysokości (...) zł, kapitał własny (...) wyniósł (...) zł.

(sprawozdanie finansowe (...) za 2019 r. k. 187-205)

W myśl §13 statutu (...) S.A. rada nadzorcza sprawuje stały nadzór nad działalnością spółki we wszystkich dziedzinach jej działalności oraz wypełnia inne obowiązki określone przepisami Kodeksu spółek handlowych oraz statutu. Rada Nadzorcza nadto reprezentuje spółkę przy zawieraniu wszelkich umów pomiędzy spółką a członkami zarządu. Do reprezentowania Rady w umowach z członkami Zarządu uprawniony jest przewodniczący Rady lub inny upoważniony przez Radę jej członek.

W myśl §14 pkt 7 do kompetencji Rady Nadzorczej należy m.in. opiniowanie projektów zmian statutu.

W myśl §16 ust. 5 statutu uchwały w przedmiocie nie objętym porządkiem obrad podjąć nie można, chyba że na posiedzeniu obecni są wszyscy członkowie rady nadzorczej i nikt z obecnych nie zgłosi w tej sprawie sprzeciwu.

Zgodnie z §18 statutu walne zgromadzenie jest ważne, bez względu na reprezentowaną na nim liczbę akcji, z zastrzeżeniem bezwzględnie obowiązujących przepisów prawa i postanowień Statutu. Uchwały Walnego Zgromadzenia zapadają bezwzględną większością głosów, o ile postanowienia statutu lub bezwzględnie obowiązujące przepisy prawa nie przewidują wymogów surowszych, Uchwała dot. zmiany statutu, umorzenia akcji, obniżenia kapitału zakładowego, zbycia przedsiębiorstwa albo jego zorganizowanej części oraz rozwiązania spółki wymaga większości trzech czwartych głosów.

(statut k. 116-126)

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie powołanych wyżej dowodów z dokumentów, które w ocenie Sądu nie budzą wątpliwości co do swej wiarygodności i autentyczności. Zdaniem Sądu, dokonując oceny przedstawionych dokumentów brak jest podstaw do przyjmowania, iż zostały one w jakikolwiek sposób zmanipulowane, a tym samym aby można było uznać je za niewiarygodny materiał dowodowy, w oparciu o który nie byłoby podstaw do dokonywania ustaleń faktycznych w sprawie.

Zeznania świadków oraz stron zasadniczo nic nie wniosły do sprawy, albowiem spór koncentrował się wokół kwestii prawnych.

Na rozprawie w dniu 22 maja 2022 r. Sąd pominął dowód z zeznań świadka B. O. oraz dowód z opinii biegłego jako zbędne dla rozstrzygnięcia sprawy. W ocenie Sądu przeprowadzenie tych dowodów nie przyczyniłoby się do ustalenia okoliczności istotnych w sprawie.

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Powództwo podlegało uwzględnieniu co do żądania unieważnienia uchwał.

W niniejszej sprawie powódka jako członek rady nadzorczej żądała stwierdzenia nieważności na podstawie art. 425 § 1 k.s.h. w zw. z art. 422 § 2 pkt 1 k.s.h.:

1) uchwały nr 3 z dnia 14.01.2021 r. NWZ(...) S.A. z siedzibą w W. w przedmiocie podwyższenia kapitału zakładowego oraz

2) uchwały nr 4 z dnia 14.01.2021 r. NWZ(...)S.A. z siedzibą w W. w przedmiocie zmiany statutu.

Ewentualnie, na wypadek nieuwzględnienia powyższego żądania, powódka wniosła o uchylenie na podstawie art. 422 § 1 k.s.h. w zw. z art. 422 § 2 pkt 1 k.s.h. powyższych uchwał.

Na wstępie rozważań należy wskazać, że strona powodowa może zgłosić w pozwie obok żądania głównego żądanie ewentualne, na wypadek nieuwzględnienia żądania sformułowanego jako podstawowe i usytuowane na pierwszym miejscu. Możliwość zgłoszenia żądania ewentualnego istnieje tak w sprawach o świadczenie, ustalenie istnienia lub nieistnienia stosunku prawnego bądź prawa, czy o ukształtowanie stosunku prawnego lub prawa. Nie zostało wyłączone oparcie żądania ewentualnego na odmiennej podstawie faktycznej, czy też prawnej, niż żądanie główne. Byt żądania ewentualnego uzależniony jest od żądania głównego. W razie uwzględnienia przez sąd żądania przedstawionego jako pierwsze, rozpoznanie żądania ewentualnego staje się bezprzedmiotowe; nie jest wydawane w stosunku do niego żadne orzeczenie. Do rozpoznania tego żądania dojdzie w przypadku oddalenia żądania głównego (por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 18 października 2013 r. sygn. akt III CZP 58/13, LEX 1474922).

W pierwszej kolejności zatem należało ocenić zasadność żądania stwierdzenia nieważności uchwał. Nieważności uchwały nr 3, która dotyczyła podwyższenia kapitału zakładowego powódka upatrywała w jej sprzeczności z bezwzględnie obowiązującymi przepisami prawa, w tym zwłaszcza art. 433 § 2 k.s.h. z uwagi na nieprzedstawienie przez zarząd spółki rzetelnego stanowiska wobec wyłączenia prawa poboru oraz art. 432 § 1 pkt 4 k.s.h. poprzez brak określenia ceny emisyjnej w uchwale 3.

Powódce przysługiwała legitymacja czynna do wniesienia powództwa na podstawie art. 425 § 1 w zw. z art. 422 § 2 pkt 1 k.s.h.

Zachowany także został określony w art. 425 § 3 k.s.h. termin do wniesienia powództwa, albowiem w myśl tego przepisu powództwo o stwierdzenie nieważności uchwały walnego zgromadzenia spółki publicznej powinno być wniesione w terminie trzydziestu dni od dnia jej ogłoszenia, nie później jednak niż w terminie roku od dnia powzięcia uchwały. Mając na uwadze, że powódka wniosła powództwo w dniu 2 lutego 2021 r. (data prezentaty Sądu k. 3), a zaskarżone uchwały zostały podjęte w dniu 14 stycznia 2021 r., to należy uznać, że został zachowany termin określony w ww. przepisie.

W orzecznictwie podnosi się, że sprzeczność z prawem może odnosić się do samej treści uchwały, jak i do sposobu zwoływania i obradowania zgromadzenia oraz trybu podejmowania uchwał (por. np. wyrok Sądu Najwyższego z 9 września 2010 r., I CSK 530/09, Legalis nr 276036).

Odnosząc się do sprzeczności zaskarżonej uchwały z art. 433 § 2 k.s.h., to w pierwszej kolejności należy wskazać, że akcjonariusze mają prawo pierwszeństwa objęcia nowych akcji w stosunku do liczby posiadanych akcji (prawo poboru) (art. 433 § 1 k.s.h.). W interesie spółki walne zgromadzenie może pozbawić akcjonariuszy prawa poboru akcji w całości lub w części. Uchwała walnego zgromadzenia wymaga większości co najmniej czterech piątych głosów. Pozbawienie akcjonariuszy prawa poboru akcji może nastąpić w przypadku, gdy zostało to zapowiedziane w porządku obrad walnego zgromadzenia. Zarząd przedstawia walnemu zgromadzeniu pisemną opinię uzasadniającą powody pozbawienia prawa poboru oraz proponowaną cenę emisyjną akcji bądź sposób jej ustalenia (art. 433 § 2 k.s.h.).

Prawo poboru jest prawem warunkowym. Akcjonariusz może zostać pozbawiony tego prawa. Może mu ono zostać odebrane w całości lub w części. W tym celu spełnione muszą być jednak przesłanki określone w art. 433 § 2 k.s.h. tj:

1. uchwała podejmowana jest w interesie spółki,
2. uchwała zawiera proponowaną cenę emisyjną lub sposób jej ustalenia (o tym będzie mowa w dalszej części uzasadnienia),
3. głosowanie nad uchwałą musi być zapowiedziane w porządku obrad walnego zgromadzenia,

4. uchwała musi zostać podjęta kwalifikowaną większością co najmniej 4/5 głosów,
5. przed podjęciem uchwały zarząd przedstawi pisemną opinię uzasadniającą przyczyny pozbawienia prawa poboru oraz uzasadnienie dotyczące ceny emisyjnej lub sposobu jej ustalenia.

W niniejszej sprawie kwestia sporna dotyczyła pkt 5 powyżej tj. opinii zarządu. Bezspornym było, że zarząd pozwanej spółki przedstawił swoje stanowisko co do podwyższenia kapitału zakładowego w dniu 14 stycznia 2021 r. Zdaniem Sądu bez znaczenia pozostaje okoliczność, że opinia zarządu została przedstawiona na chwilę przed odbyciem NWZ. Przepis art. 433 § 2 in fine stanowi, że zarząd przedstawia walnemu zgromadzeniu pisemną opinię uzasadniającą powody pozbawienia prawa poboru oraz proponowaną cenę emisyjną akcji bądź sposób jej ustalenia. Ustawodawca nie wskazał, że opinia ta ma być przedstawiona odpowiednio wcześniej. Oczywiście, mając na uwadze cel tej regulacji, to zasadnym byłoby przedstawienie opinii z odpowiednim wyprzedzeniem, niemniej jednak przedstawienie jej tuż przed odbyciem NWZ, w ocenie Sądu, nie wpływa na ważność uchwały.

Spór w tym zakresie koncentrował się wokół ewentualnej wadliwości tej opinii (opinia k. 130-132). Powódka wskazywała, że nie chodzi tylko o to, że opinia zarządu ogranicza się do dwóch zdań, ale przede wszystkim, że jest niezwykle powierzchowna i praktycznie nie przekazuje żadnej treści. Powódka podniosła, że wskazane w opinii powody pozbawienia akcjonariuszy prawa poboru mogłyby w istocie znaleźć się w opinii każdego zarządu, a zdawkowość tej opinii jest o tyle rażąca, że dotyczy pozbawienia akcjonariuszy istotnego prawa, umożliwiającego zachowanie im kontroli nad strukturą własnościową spółki i ochronę przed rozwodnieniem kapitału. Pozwany natomiast wskazywał, że ustawa nie wskazuje na konieczność sporządzenia przez zarząd analizy skutków pozbawienia akcjonariuszy prawa poboru, a w szczególności nie uzależnia ważności uchwały zgromadzenia akcjonariuszy o pozbawieniu akcjonariuszy prawa poboru od sporządzenia takiej analizy.

Sąd podziela twierdzenia powódki. Nie jest bowiem wystarczające dla spełnienia przesłanek z art. 433 § 2 k.s.h. przedstawienie walnemu zgromadzeniu jakiegokolwiek opinii zarządu związanej z pozbawieniem akcjonariuszy prawa poboru. Opinia winna być rzetelna i w sposób należyty winna uzasadniać powody wyłączenia prawa poboru. Sąd Apelacyjny w Białymstoku w wyroku z 28 maja 2014 r. (I ACa 3/14, LEX nr 1477015) orzekł, że w świetle art. 433 § 1 k.s.h. prawo poboru należy do przywilejów ustawowo gwarantowanych, w konsekwencji pozbawienie lub ograniczenie tego prawa, jako czynność wyjątkowa, może nastąpić jedynie z zachowaniem przepisów ustawy, zaś jej prawną skuteczność winna udowodnić strona, która powołuje się na pozbawienie akcjonariusza ustawowego przywileju (art. 6 k.c.).

Opinia przedstawiona przez zarząd w niniejszej sprawie jest ogólnikowa i w istocie nie zawiera żadnej konkretnej treści, a już na pewno nie zawiera uzasadnienia przyczyny pozbawienia prawa poboru akcjonariuszy. Mając na uwadze znaczenie i konsekwencje pozbawienia prawa poboru akcjonariuszy, nie sposób uznać, że wystarczające jest przedstawienie lakonicznej opinii, nie zawierającej żadnych konkretnych informacji i danych. Opinia winna być rzetelna i konkretna, winna wskazywać rzeczywiste motywy uzasadniające wyłączenie prawa poboru. Należy mieć na uwadze, że pozbawienie prawa poboru jest dopuszczalne jedynie wtedy, gdy leży w interesie spółki, a więc interes ten winien zostać należycie uzasadniony.

Sąd rozpoznający niniejszą sprawę podziela stanowisko Sądu Okręgowego w Warszawie wyrażone w uzasadnieniu wyroku z 30 października 2018 r. w sprawie XVI GC 962/17 (LEX nr 2675931), w którym Sąd uznał, że treść opinii powinna obejmować powody wyłączenia prawa poboru oraz proponowaną cenę emisyjną bądź sposób jej ustalenia. Dokładność przy podawaniu powyższych wiadomości determinowana jest funkcją jaką pełni opinia zarządu. Za niewystarczające uznać należy uzasadnienie uchwały schematyczne, czy tylko powierzchowne. Konieczne jest szczegółowe opisanie zamierzenia, którego realizacji służyć ma wyłączenie prawa poboru, wskazanie korzyści jakie wynikną stąd dla spółki, jak również zarysowanie negatywnych konsekwencji, jakie wynikać mogą z takiej emisji dla dotychczasowych akcjonariuszy spółki. Podanie tych informacji ułatwić ma wyważenie kolidujących interesów. Opinia zarządu musi w sposób przekonujący wykazywać powody przemawiające za pozbawieniem akcjonariuszy prawa poboru. Brak tych przymiotów może być podstawą zaskarżenia uchwały o wyłączeniu prawa poboru ze względu na

uchybień formalne. Opinia zarządu ma być umotywowana w sposób pozwalający na dokonanie zobiektywizowanej oceny, czy interes spółki uzasadniał jej podjęcie, a cena (sposób jej ustalenia) były właściwe (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 22 października 2015 r. IV CSK 738/14).

Tymczasem w niniejszej sprawie z opinii zarządu (k. 131-132) wynika jedynie, że spółka ponosi stratę i że drugi największy akcjonariusz nie jest zainteresowany dokapitalizowaniem spółki, albowiem nie dokonał rejestracji na NWZ 14 stycznia 2021 r. W ocenie Sądu nie jest to należyte uzasadnienie decyzji w przedmiocie fundamentalnej zmiany akcjonariatu, stąd też należy przyjąć, że opinia nie odpowiada wymogom określonym w art. 433 § 2 k.s.h. i z tej przyczyny jest nieważna. Nie sposób bowiem uznać, że jest to opinia uzasadniająca przyczyny pozbawienia prawa poboru, albowiem takiego uzasadnienia w swojej treści opinia nie zawiera. Przy tym nie jest wystarczające uzasadnienie pozbawienia prawa poboru akcjonariuszy na etapie postępowania sądowego.

Odnosząc się do kwestii braku wskazania w treści uchwały ceny emisyjnej akcji, to w pierwszej kolejności należy wskazać, że w myśl przepisu art. 432 § 1 k.s.h. uchwała o podwyższeniu kapitału zakładowego powinna zawierać:

- 1) sumę, o jaką kapitał zakładowy ma być podwyższony;
- 2) oznaczenie, czy akcje nowej emisji są na okaziciela, czy imienne;
- 3) szczególne uprawnienia, jeżeli uchwała przewiduje przyznanie takich uprawnień akcjom nowej emisji;
- 4) cenę emisyjną nowych akcji lub upoważnienie zarządu albo rady nadzorczej do oznaczenia ceny emisyjnej;
- 5) datę, od której nowe akcje mają uczestniczyć w dywidendzie;
- 6) terminy otwarcia i zamknięcia subskrypcji albo upoważnienie udzielone zarządowi lub radzie nadzorczej do określenia tych terminów albo termin zawarcia przez spółkę umowy o objęciu akcji w trybie art. 431 § 2 pkt 1;
- 7) przedmiot wkładów niepieniężnych i ich wycenę oraz osoby, które mają objąć akcje za takie wkłady, łącznie z podaniem liczby akcji, które mają przypaść każdej z nich, jeżeli akcje mają być objęte za wkłady niepieniężne.

Przepis art. 432 § 1 k.s.h. wskazuje minimalną, obligatoryjną treść uchwały o podwyższeniu kapitału zakładowego. Uchwała, w której brak obligatoryjnych elementów, o których mowa w art. 432 k.s.h. stanowi uchwałę sprzeczną z ustawą (por. art. 425 § 1 k.s.h.) i jako taka jest nieważna (por. komentarz do art. 432 k.s.h. red. Jara 2022, wyd. 4/ Mika Nb 23, Legalis).

W treści uchwały nr 3 NWZ pozwanej spółki w przedmiocie podwyższenia kapitału zakładowego (k. 136-137) wskazano, że podwyższenie kapitału zakładowego nastąpi poprzez emisję 1.600.000 akcji po cenie nominalnej (...) zł każda akcja. Powódka w tym zakresie podnosiła, że podjęta uchwała nie określa ceny emisyjnej akcji, o której mowa w art. 432 § 1 pkt 4 k.s.h.

Sąd podziela stanowisko powódki. Należy zauważyć, że cena emisyjna jest to cena, według której będą emitowane akcje. Cena ta może być wyższa od ceny nominalnej. Powstaje wówczas nadwyżka (agio), która musi być uiszczana na kapitał zapasowy i musi to nastąpić do momentu zarejestrowania podwyższenia. Przyjmuje się, że oznaczenie ceny emisyjnej nowych akcji nie musi polegać na wskazaniu określonej kwoty, wystarczające jest wskazanie podstaw dla ustalenia ceny emisyjnej. Ustalenia te powinny być precyzyjne, ale niesie to zawsze niebezpieczeństwo pomyłek (por. A. Kidyba [w:] Komentarz aktualizowany do art. 301-633 Kodeksu spółek handlowych, LEX/el. 2022, art. 432). Cena emisyjna jest osobną kategorią od ceny nominalnej i wskazuje po jakiej kwocie akcje będą obejmowane. Ceny emisyjnej nie można domniemywać albowiem ma ona istotne znaczenie dla spółki i akcjonariuszy i musi być wskazana w sposób bezpośredni (albo zawierać upoważnienie do jej określenia).

W zaskarżonej uchwale nr 3 wskazano, że cena nominalna akcji wynosi (...) zł każda. Brak jest podstaw do uznania, wbrew twierdzeniom pozwanego, że wskazanie w ten sposób wartości ceny nominalnej stanowi jednocześnie wskazanie ceny emisyjnej.

Wobec braku wskazania w zaskarżonej uchwale nr 3 ceny emisyjnej należy stwierdzić, że uchwała ta nie zawiera elementu koniecznego w postaci ceny emisyjnej akcji, wobec czego jako sprzeczna z ustawą jest nieważna.

Co prawda w opinii zarządu k. 131-132 wskazano, że cena emisji akcji odpowiada wartości nominalnej akcji, niemniej jednak pozostaje to bez znaczenia w kontekście zgodności uchwały nr 3 z prawem, albowiem opinia zarządu nie jest elementem uchwały i to uchwała powinna zawierać określone w przepisach prawa elementy.

Mając na uwadze powyższe, w ocenie Sądu uchwała nr 3 NWZ pozwanej spółki z 14 stycznia 2021 r. w sprawie podwyższenia kapitału zakładowego jest sprzeczna z art. 433 § 2 k.s.h. i art. 432 § 1 pkt 4 k.s.h., a zatem na podstawie art. 425 § 1 k.s.h. należało stwierdzić jej nieważność. Naturalną konsekwencją podwyższenia kapitału zakładowego jest zmiana statutu spółki w tym zakresie. Wobec stwierdzenia nieważności uchwały w przedmiocie podwyższenia kapitału zakładowego należało stwierdzić nieważność także uchwały nr 4. Uchwała o zmianie statutu dotycząca podwyższenia kapitału zakładowego nie może bowiem samodzielnie funkcjonować w obrocie bez uchwały o podwyższeniu kapitału zakładowego.

Skoro zostało uwzględnione żądanie główne to nie zachodziła konieczność ustosunkowywania się do żądania ewentualnego.

O kosztach orzeczono zgodnie z art. 98 § 1 k.p.c. w myśl, którego strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony (koszty procesu). Na koszty powoda złożyło się 17 zł tytułem opłaty od pełnomocnictwa, 10.000 zł tytułem opłaty od pozwu oraz zwrot kosztów zastępstwa procesowego w wysokości stawki minimalnej przewidzianej w § 8 ust 1 pkt 22) Rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności radców prawnych z 22 października 2015 r. w wysokości 1.080 zł. Suma powyższych kwot daje kwotę zasądzoną w pkt 2. wyroku.

Z tych wszystkich względów orzeczono jak w sentencji.

SSO Paweł Kieta

ZARZĄDZENIE

(...)

SSO Paweł Kieta